

Rada
Európskej únie

V Bruseli 2. mája 2024
(OR. en)

9370/24

ESPACE 45

POZNÁMKA

Od: Generálny sekretariát Rady

Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada

Predmet: *Príprava zasadnutia Rady (konkurencieschopnosť (vnútorný trh, priemysel, výskum a kozmický priestor)), ktoré sa uskutoční 23. – 24. mája 2024*
Právny predpis EÚ o vesmíre: bezpečnosť, odolnosť a udržateľnosť
vesmírnych činností v EÚ
– výmena názorov

Delegáciám v prílohe zasielame poznámku predsedníctva s názvom **Právny predpis EÚ o vesmíre: bezpečnosť, odolnosť a udržateľnosť vesmírnych činností v EÚ** na účely výmeny názorov na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť 23. mája 2024.

**Právny predpis EÚ o vesmíre: bezpečnosť, odolnosť a udržateľnosť vesmírnych činností
v EÚ**

výmena názorov

Kontext politiky

Vesmírne činnosti čelia viacerým rastúcim výzvam. Niektoré z nich sa v poslednom čase stali naliehavšími a vyžadujú si opatrenia zo strany Únie a členských štátov. Cieľom tohto dokumentu je vytvoriť rámec pre výmenu názorov medzi ministrami, aby sa podelili o svoje názory na relevantné aspekty budúceho právneho predpisu Únie o vesmíre, kým Komisia nepredloží jeho návrh.

Výzvy

Po prvé, preťaženie určitých obežných dráh (najmä nízkej zemskej dráhy) zvyšuje riziko kolízie spôsobené rozmachom činnosti súkromných spoločností vo vesmírnom sektore. Tieto nebezpečenstvá môžu mať vážne následky, akými sú narušenie bežnej prevádzky na obežnej dráhe, poškodenie a strata satelitov, zastavenie vesmírnych služieb (niektoré z nich sú kritické) a zrážky s lietadlami pri opätovnom vstupe na Zem. Tieto scenáre by v konečnom dôsledku mohli spôsobiť, že obežné dráhy nebudú použiteľné pre budúce generácie.

Po druhé, riziko kybernetických útokov a elektronických zásahov do vesmírnej infraštruktúry zvýšené geopolitickými udalosťami. Kybernetické útoky, z ktorých niektoré sú podporované štátmi, sa čoraz viac zameriavajú na vesmírne prostriedky. Okrem toho zložitá architektúra vesmírnych prostriedkov (interakcia rôznych segmentov, rozsiahle plochy na útoky, viaceré miesta vstupu pre potenciálnych útočníkov), ich zastaranie (pôvodná telekomunikačná infraštruktúra, ťažkosti pri údržbe a oprave) a procesy obstarávania (komplexné dodávateľské reťazce) urobili z vesmírnej infraštruktúry zraniteľné ciele.

Pri riešení týchto výziev je takisto nevyhnutné znížiť vplyv vesmírnych činností na životné prostredie a závislosť od technológií a surovín pochádzajúcich z krajín mimo EÚ.

Opatrenia

Členské štáty začali riešiť tieto výzvy a prijímať právne predpisy o vesmíre na vytvorenie rámca pre vesmírne činnosti a ich povoľovanie. V súčasnosti má jedenásť členských štátov vnútroštátne právne predpisy o vesmíre a ďalšie členské štáty sú v procese ich prípravy. Tieto právne predpisy sa značne líšia, pokiaľ ide o rozsah a hĺbku. V tejto súvislosti Európska komisia navrhla vypracovať právny predpis EÚ o vesmíre s cieľom stanoviť spoločné pravidlá týkajúce sa bezpečnosti, odolnosti a udržateľnosti vesmírnych činností. Právny predpis EÚ o vesmíre by pri rešpektovaní vnútroštátnych právomocí umožnil vytvorenie jednotného trhu EÚ pre vesmírne činnosti.

Európska komisia spustila konzultačný proces s členskými štátmi aj priemyslom, a to aj o príslušných pilieroch plánovaného právneho predpisu EÚ o vesmíre:

- Bezpečnostným pilierom by sa riešili najmä riziká zrážky (t. j. vyhýbanie sa zrážkam, manévrovateľnosť vesmírnych plavidiel, umiestnenie na obežnej dráhe) a vytváranie vesmírneho odpadu (t. j. plány na zníženie vesmírneho odpadu), a to pre nosné rakety aj satelity.
- Pilier odolnosti by mal klásť hodnotenie rizík a scenáre bezpečnostných rizík do jadra vesmírneho priemyslu EÚ a konzistentne by mal zvyšovať úroveň ochrany pre všetky segmenty vesmírnej infraštruktúry (pozemné, vesmírne a spojovacie segmenty).
- Pilier udržateľnosti by vytvoril základ pre spoločné pravidlá výpočtu environmentálnej stopy vesmírnych činností s cieľom znížiť túto stopu v dlhodobom horizonte.

Body na diskusiu

Je potrebné posilniť konkurencieschopnosť európskeho vesmírneho priemyslu, najmä pre MSP a startupy. Právny predpis EÚ o vesmíre by nemal nadmerne regulovať priemysel, ani by sa nemal uplatňovať rovnako na všetkých priemyselných aktéroch, pričom kľúčovou otázkou je **proporcionalita**. Mal by sa zaoberať prevádzkovateľmi z EÚ aj mimo EÚ, ktorí chcú zaviesť vesmírne služby na jednotnom trhu EÚ, ako aj možným narušením trhu. Mal by prinášať jasné výhody pre priemysel, akými sú administratívne zjednodušenie, rovnaké podmienky, zvýšená úroveň ochrany a stabilita na prilákanie investícií. Povinné požiadavky by sa mali uplatňovať aj primeraným spôsobom. V právnom predpise EÚ o vesmíre by sa mali ďalej stanoviť podporné opatrenia, ktoré by vesmírnemu priemyslu uľahčili dodržiavanie povinných požiadaviek, napríklad budovanie kapacít, technická pomoc a finančná podpora.

V súčasnom geopolitickom kontexte je potrebné konzistentne zvyšovať úroveň ochrany a odolnosti vesmírnych systémov: všetkých prevádzkovateľov satelitov v EÚ, všetkých segmentov (vesmírnych, pozemných a dátových spojení) a všetkých prostriedkov (komerčných, vládnych, vo vlastníctve EÚ). Pravidlá by mali zabezpečiť komplexnú právnu istotu pre aktérov vesmírneho priemyslu a **odolnosť a konkurencieschopnosť** by mali kráčať ruka v ruke.

Hlavní medzinárodní štátni aktéri v oblasti vesmíru zintenzívnili svoje regulačné opatrenia, najmä pokiaľ ide o riadenie vesmírnej prevádzky a kybernetickú bezpečnosť, a aktívne sa zapájajú do tvorby príslušných medzinárodných noriem. Preto je dôležité konať čo najrýchlejšie, aby vesmírny priemysel EÚ nebol nútený dodržiavať štandardy alebo normy uložené inými jurisdikciami. Vďaka činnosti Únie by sa EÚ stala dôveryhodným medzinárodným aktérom, a to aj pri stanovovaní našich noriem a štandardov.

Ministri sa vyzývajú, aby odpovedali na tieto otázky:

Otázky

1. Ako čo najlepšie zabezpečiť, aby sa právnym predpisom EÚ o vesmíre posilnila konkurencieschopnosť vesmírneho priemyslu EÚ?
2. Ako čo najlepšie využiť právny predpis EÚ o vesmíre na posilnenie odolnosti vesmírnych systémov?